

18. sep. 2024

FOA's høringsvar til udkast til lov om lokalplejehjem

FOA takker for muligheden for at afgive høringsvar.

FOA ønsker, at plejehjem skal være forskellige. Vi går ikke ind for, at alle plejehjem skal være skåret over samme læst. Derfor synes vi også at øget frisættelse af plejehjem, er en god vej at gå. Plejehjem skal have mulighed for at tilpasse sig lokalområdet og de beboere som bor på plejehjemmet. Vi ønsker at ledelse og personale skal præge deres arbejdsplads og beboernes deres rammer omkring deres hjem.

Men FOA synes **ikke**, at forslaget om lokalplejehjem er den rigtige vej at gå. Vi synes **ikke**, at det er en god ide, at udvalgte plejehjem får øgede frie rammer for at sætte deres præg på plejehjemmet. Vi synes alle plejehjem skal have mulighed for at præge den dagligdag, som beboerne har, men indenfor den overordnede politiske styring i kommunen.

Når det er sagt har FOA også en række konkrete betænkeligheder i forslaget om lokalplejehjem, som vi vil udbyde nedenfor:

- FOA er af den opfattelse, at aktieselskab styre- og ejerform, skaber en række uhensigtsmæssige styringsbenspænd, som på mange måder skaber en række ekstraopgaver.
- Indførelsen af tilkøbsydelse skaber en væsentlig forskel mellem lokalplejehjem og almene plejehjem. Samtidig er vi bekymrede for, at forslaget skaber øget ulighed i ældreplejen.
- FOA er bekymrede for medarbejdernes løn- og ansættelsesforhold, og bestyrelsens mulighed for at vælge mellem forskellige landsdækkende overenskomster. Etablering af et lokalplejehjem skal ikke påvirke de ansattes løn og ansættelsesvilkår i negativ retning.
- Takstfinansiering og selvstændig regnskabsafregning mv. skaber unødige fordyrende administrative opgaver

I dag findes der mange forskellige måder at drive et plejehjem på, og der findes stor variation i, hvordan dagligdagen på et plejehjem er. Det er op til den enkelte kommune at

”farve” de enkelte plejehjem i forhold til beboernes udfordringer eller deres livsanskuelser. FOA mener ikke, at det er nødvendigt at tilføje ældreområdet endnu en type plejehjem i form af lokalplejehjem for at skubbe på den udvikling.

Regeringen har valgt, at lokalplejehjem skal være aktieselskaber. Efter FOA’s mening betyder det, at lokalplejehjemmet unødigt underlægges en række krav: afholdelse af generalforsamling, bestyrelsesmøder og udpegning af direktion. Hertil kommer en række formaliteter og særlige krav til fx regnskabsaflæggelse og momsregnskaber, som er noget forskellige fra det kommunale regnskab. FOA ser det som unødige bespænd for lokalplejehjem.

Etableringen sker alene som aktieselskab. Der kan etableres aktieselskaber med flere kommuner som ejere. Tilsvarende kan der etableres aktieselskab, som driver flere plejehjem. Dog med krav om at leve op til de overordnede formål om lokal forankring. Dette krav er dog ikke konkretiseret i lovtæksten, men alene i bemærkningerne.

Der er uforholdsmæssigt mange ressourcer, som skal gå til at drive et plejehjem som aktieselskab, når der findes andre alternativer, som lever op til regeringens intention om at fjerne plejehjemmet fra den kommunale styring, som hvis det var et friplejehjem. Når man vælger A/S som ejerform, skal der arbejdes for at generere et overskud til aktionærerne. På andre områder, hvor man har adskilt den kommunale virksomhed fra den enkelte institution, har man valgt I/S som ejerform. Et I/S opererer også med en bestyrelse og aflægger selvstændigt regnskab, som bestyrelsen er ansvarlig for.

Bygningerne er adskilt fra driften af lokalplejehjemmet, men det er uklart, hvordan beslutninger om renovering eller ændringer i bygningernes funktion besluttet. I princippet har lokalplejehjemmet ingen indflydelse på det.

FOA er bekymret for bestyrelsen sammensætning og rolle i lokalplejehjemmene. Vi kan være i tvivl om, der er lokale erhvervsfolk som har vilje og kompetence til at have ansvaret for driften af et plejehjem. Et plejehjem er en højt specialiseret og kompleks virksomhed, med en stor opgaveportefølje. Og sporerne skræmmer fra andre områder fx forsyningsområdet, hvor udpegning af direktion og bestyrelse øger omkostningerne betragteligt. Penge som kun kan tages fra den daglige drift.

At indføre muligheden for tilkøbsydelse er en god ide, når der er tale om ydelser, som ligger ud over den pleje og omsorg den ældre har brug for. Tilkøb af mad til pårørende, leje af lokaler mm. er bare med til at gøre livet lettere på et plejehjem. Men tilkøb som ekstra rengøring eller ekstra pleje – ligesom motorikhold og fællessang er at regne for en del af de aktiviteter, som er en del af at være beboer på et plejehjem. Derfor skal det ikke være muligt at tilkøbe det.

FOA nærer en bekymring for, at tilkøb kan skabe en ulighed mellem beboere på plejehjemmet, derfor er det væsentligt at præcisere, hvad der kan blive tilbudt som tilkøbsmulighed.

FOA er af den opfattelse, at hvis man indfører tilkøbsmuligheder, så det bør gælde alle plejehjem i kommunen.

FOA noterer med tilfredshed, at der lægges op til, at lokalplejehjem SKAL være omfattede af landsdækkende overenskomster, for de relevante faggrupper. Det er helt afgørende, at lokalplejehjemmene ikke kan opfattes som en mulighed for at forringe medarbejdernes løn- og arbejdsvilkår.

Men FOA bemærker også, at begrebet en "landsdækkende overenskomst" ikke giver en tilstrækkelig sikkerhed for kvaliteten af overenskomstforholdet. FOA vil foreslå, at man i stedet skriver ind, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at de ansatte har løn- og arbejdsvilkår, som ikke er ringere end vilkårene i kollektive overenskomster, der gælder for arbejde af samme art, indgået af de for plejesektoren mest repræsentative arbejdsmarkedsparter, og som dækker hele det danske område.

Ved nyetablering af lokalplejehjem skal bestyrelsen således sikre en relevant overenskomstdækning ved at tilslutte sig overenskomsterne mellem Kommunernes Landsforening og (i dette tilfælde) FOA, eller ved at indmelde sig i Dansk Industri eller Dansk Erhverv Arbejdsgiver.

FOA er opmærksom på, at det ikke ved etableringen af friplejehjem i sin tid, var hensigten at skabe mulighed for forringelse af løn- og arbejdsvilkår, men vi må konstatere, at det f.eks. ikke er sikret, at de tiltrængte ekstra lønmidler, der blev tilvejebragt ved trepartsaftalen, også udmøntes på det private område.

Overenskomstforhandlingerne på det private område har ikke "fælles puljer" der kan deles ud. Udgangspunktet for de private overenskomstforhandlinger er jo, at meget styres af markedsmekanismer – udbud og efterspørgsel, populært sagt – men på de områder, hvor private udfører velfærdsopgaver for det offentlige, er markedsmekanismerne jo i høj grad sat ud af kraft. Netop fordi både økonomi og indhold heldigvis styres af opdragsgiveren – kommunen.

På denne baggrund finder FOA det afgørende, at det i lovgivningen præciseres, at KL i denne sammenhæng anses for en arbejdsgiverorganisation, således at det er soleklart, at en overenskomst i lovens forstand også kan – og efter FOA's opfattelse bør - være en overenskomst som KL og det relevante fagforbund er part i. I andre sammenhænge har andre arbejdsgiverorganisationer givet udtryk for, at KL ikke er en "repræsentativ arbejdsmarkedsorganisation", derfor finder vi præciseringen afgørende.

FOA skal også henlede opmærksomheden på, at et lokalplejehjem skal etablere sin egen arbejdsmiljøorganisation i overensstemmelse med reglerne i Arbejdsmiljøloven, ligesom et lokalplejehjem kun kan blive omfattet af det kommunale MED-system, hvis lokalplejehjemmet er omfattet af det kommunale Lønningsnævns tilsyn, som det f.eks. er tilfældet med selvejende daginstitutioner. FOA så helst, at lokalplejehjemmene blev omfattet af Lønningsnævnets kompetence, på samme måde som selvejende daginstitutioner, og dette vil også sikre, at lokalplejehjemmene uden videre blev omfattet af de kommunale overenskomster.

FOA noterer endelig med tilfredshed, at det i lovforslaget slås fast, at Forvaltningsloven og Offentlighedsloven også skal gælde for lokalplejehjem. Det er efter FOA's opfattelse

vigtigt, at det præciseres, at forvaltningslovens regler om saglighed og partshøring også gælder for personalemæssige afgørelser, f.eks. om afskedigelse, forflyttelse, tjenstlige advarsler m.v.

FOA bemærker for en god ordens skyld, at vi finder det afgørende, at både forpligtelsen til at være overenskomstdækket, og forpligtelsen til at overholde forvaltningsloven og offentlighedsloven, fremgår direkte af loven, og ikke "bare" af lovbemærkninger/forarbejder.

FOA mener, at regeringen med det forslag, der ligger nu, skaber en større bureaukratisk byrde hos kommunerne, både for lokalplejehjemmet men også for kommunens administration.

Lokalplejehjem bliver til en administrativt tung opgave, og årsagerne til dette er efter FOA's vurdering mange.

Taksterne skal beregnes ud fra en fast overheadtakst (se lovforslag om friplejehjem?). Det er uklart, hvilke konsekvenser har det for plejehjemsdriften. Hvordan håndteres det, hvis behov for administrativ bistand er forskellig, både ad. hoc. og mere permanent. Kommunen skal beregne, hvad lokalplejehjemmet skal betale tilbage, hvis kommunen skal forestå administrative opgaver fx lønadministration. Evt. skal dagtaksten genberegnes. Det virker stift og bureaukratisk.

Der skal foretages kommunalt et tilsyn af lokalplejehjemmet, hvor kommunen skal tilse at lokalplejehjemmet arbejder inden for rammerne af loven og de fastsatte kommunale retningslinjer. Dette tilsyn ligger udover det nye tværkommunale tilsyn.

Ledelsen på et lokalplejehjem får en række "nye" opgaver i forbindelse med bestyrelsesarbejdet, generalforsamling (afholdelse, årsberetning mm.) det samme gælder forberedelse og afholdelse af bestyrelsesmøder. Det kræver andre kompetencer end dem som plejhjemsledere typisk har, og en administration på plejehjemmet, som kan varetage disse opgaver. Og i sidste ende går fra tid med borgerne.

Samlet set ville FOA ønske, at frisættelsen af offentlige institutioner vil ske mere generelt og gælde alle plejehjem. Lokalplejehjem ikke er vejen at gå. Det skaber øget bureaukrati, forskellige vilkår for plejehjem og i sidste ende skaber ulighed blandt ældre på plejehjem.

I en verden, hvor der reel valgfrihed, når man skal flytte på plejehjem, så kan det give mening at skabe forskellige typer plejehjem indenfor kommunen. Men reelt frit valg kræver overkapacitet, som vi ikke ressourcerne til i dag.

FOA stiller sig naturligvis til rådighed, hvis der er behov for uddybning eller drøftelse af vores bemærkninger.

Venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tanja Nielsen', with a stylized, cursive script.

Tanja Nielsen, Formand for Social- og sundhedssektoren i FOA